

Seponere

Seponere er et ord som ofte benyttes av helsepersonell – men brukes det korrekt?

I en overskrift i Tidsskriftet står det *Seponering av B-preparater – hvordan opplever brukerne det* (1). Store norske leksikon har følgende forklaring på ordet seponere: *innstille, holde opp med (om medisinsk behandling)* (2).

Jeg mener leksikonet har en korrekt definisjon, altså at man seponerer når man avslutter en medisinsk behandling. Seponeringen har med andre ord et tidsrom, den tiden det tar fra man starter nedtrappingen og frem til det tidspunktet da man gir siste pille. Og at man da oppfatter seponeringen som slutt, den medisinske behandlingen avsluttet, når siste pille er gitt. Jeg har hørt leger si «Jeg seponerte et legemiddel i går». De sier da at seponeringen skjedde på et gitt tidspunkt. Jeg mener det er feil, ettersom en seponering stort sett alltid vil ha en varighet.

Tidsskriftet uttrykker dette som om det er et legemiddel man seponerer, som jo ikke er det samme som behandlingen. Legemidlet inngår i behandlingen, men en behandling dekker i vanlig ordbruk mer enn en medisin.

Kanskje har ordet flere betydninger, men da blir jo det hele unødvendig vanskelig å forholde seg til?

Knut Nordstedt

knut.nordstedt@gmail.no

Knut Nordstedt (f. 1951) er pensjonert IT-konsulent.

Litteratur

1. Torper J, Steine S. Seponering av B-preparater – hvordan opplever brukerne det? Tidsskr Nor Lægeforen 2004; 124: 2342–4.
2. Seponere [14.2. 2009]. I: Store norske leksikon. <https://snl.no/seponere> [6.7. 2015].

E. Hem svarer:

I *Bokmålsordboka* er ordet seponere definert som «avslutte bruk av medisin eller av medisinsk behandling» (1). Seponere trenger altså ikke å omfatte hele behandlingen. I praksis brukes ordet oftest om å slutte med et legemiddel.

Jeg er nok heller ikke enig med Knut Nordstedt i at seponering må omfatte et visst tidsrom. Mange medikamentelle behandlinger kan avsluttes der og da, uten noen form for nedtrapping, og da seponeres

Kan man seponere frukt? Fruktselgeren (La Fruttivendola) malt av Vincenzo Campi (1536–91) omkring 1580. Pinacoteca di Brera, Milano. Wikimedia Commons

legemidlet. Riktignok er leger ofte tilbakeholdne med å avslutte medikamentbehandling, selv om nytten av legemidlet er usikker og pasienten bruker mange legemidler samtidig. En av grunnene kan være frykten for seponeringsreaksjoner, dvs. forbigående reaksjoner som oppstår ved seponering (2).

Ordet har en lang tradisjon i norsk medisin. Vi finner det allerede i 1800-tallstexter, for eksempel i bøker om koleraepidemien i Christiania (3) og om difteri (4). «Undertiden giver Jærn Diarrhoea, man maa selvfølgelig da strax seponere Brugen deraf og anvende passende Midler», het det i 1891 (4).

Seponere er et latinsk ord og betyr «legge til side». Vi kjenner igjen ponere (latin: legge, sette) i mange andre ord, som depone (legge ned), komponere (sette sammen) og reponere (sette, bringe tilbake).

Selv om det i dag er vanligst å snakke om seponering når man avslutter medikamentell behandling, finnes det i litteraturen mange eksempler på at også andre ting kan bli seponert: «Seponere Brystet i nogen Tid» (5), «seponere grønnsaker og frukt» (6) eller «seponere all idrettsutøvelse» (7). I dag ses slikt sjelden, men språklig sett er det ingen ting i veien for å bruke seponere på denne måten.

Den iherdige språkreformatoren Knud Knudsen (1812–95) ville erstatte fremmedordet seponere med noe som var mer norsk (8). Han hadde et poeng: Seponere trengs ikke i allmennspråket. En journalist skrev nylig om problemene med å få eksperter til å legge fra seg stammespråket i intervju-situasjonen. Kan dere ikke bytte ut ordet seponere med å si avslutte medisin? spurte hun (9). Innimellom kan det gå helt galt – som da en lederskribent kom i skade for å seponere så altfor mye: «Ikke alltid har noen tatt seg tid til å seponere den geriatriske pasienten» (10).

Erlend Hem

erlend.hem@medisin.uio.no

Erlend Hem (f. 1970) er dr.med. og redaktør for Tidsskriftets språkspalte.

Litteratur

1. Seponere. I: Bokmålsordboka. www.nob-ordbok.uio.no/per/ordbok.cgi?OPP=seponere&ant_bokmaal=5&ant_nynorsk=5&bokmaal=+&ordbok=bege [7.7.2015].
2. Schjøtt J, Raknes G. Håndtering av seponeringsreaksjoner. Tidsskr Nor Legeforen 2010; 130: 37–8.

>>>

3. Actstykker angaaende Cholera-Epidemien i Norge i 1853. Christiania: Medicinal-Committeen, 1854: 64.
4. Reiersen A. Diphteritis og dens væsentligste Complicationer: med særligt Hensyn til Behandlingen og Forebyggelsen. Kjøbenhavn: J.C. Stochholms forlag, 1891: 81. www.nb.no/nbsok/nb/7b5ccd01b29a96a6adcc3b9ca75e603f.nbdigital?lang=no#96 [6.7.2015].
5. Adersen H. Om Kvindemælk: en Anvisning til at kjende og forebygge dens Abnormiteter. Kjøbenhavn: Høst, 1891: 144. www.nb.no/nbsok/nb/72f273bbf0493a7b2c18013a9866cbba.nbdigital?lang=no#153 [7.7.2015].
6. «AFI» preparater 1944. Oslo: A/S Farmaceutisk industri, 1944: 133. www.nb.no/nbsok/nb/16e6a639efc53a773a788109ba70153c.nbdigital?lang=no#136 [7.7.2015].
7. Johansen O, red. Idrett og helse: 22 forelesninger ved idrettslegekurs. Oslo: Statens idrettskontor i samarbeid med Norges idrettsforbund og Universitetets hygieniske institutt, 1949: 59. www.nb.no/nbsok/nb/dcf0d2400746322a585788c86008f564.nbdigital?lang=no#60 [7.7.2015].
8. Knudsen K. Unorsk og norsk, eller Fremmedords avløsning. Kristiania: Cammermeyer, 1881: 700. www.nb.no/nbsok/nb/060e2daafd1a9b47b7a8f61af545838d.nbdigital?lang=no#741 [7.7.2015].
9. Solheim M. Vår fordømte plikt. Studvest 5.11.2013.
10. Moe M. Geriatiske sykehus. Dagens medisin 10.5.2012: 3. www.dagensmedisin.no/artikler/2012/05/10/geriatiske-sykehus [7.7.2015].